

ARKADIJ STRUGATSKIJ
BORIS STRUGATSKIJ

PIKNIKAS

ŠALIKELĖJE

Iš rusų kalbos vertė Aldona Apuokienė ir Giedrius Apuokas

Arkadij Strugackij, Boris Strugackij
PIKNIKAS ŠALIKELĖJE

Šis, antrasis, knygos leidimas parengtas ir suredaguotas
remiantis tikruoju knygos tekstu.

Parengė ir redagavo	/ Lolita Petrašiūnaitė
„Pikniko šalikelėje“	
istoriją iš rusų k. vertė	/ Dalia Saukaitytė
Dizainerė	/ Lina Sasnauskaitė
Maketuotoja	/ Marija Mlinkauskaitė

UDK 821.161.1-31
St361

ISBN 978-609-427-199-1

„Пикник на обочине“ („Road-
side Picnic“) Copyright © 1972
by Arkady & Boris Strugatsky
© Aldona Apuokienė, Giedrius
Apuokas (vertimas) 1983, 2016
© *kitos knygos*, 2016

Turinys

PIKNIKAS ŠĀLIKELĒJĒ	7
„PIKNIKO ŠĀLIKELĒJĒ” ISTORIJA	201

Zona, Zona... Gera, žinoma, Kirilui samprotauti, kad iš Zonos kils amžinasis pasaulis ir tyrybė oro. Kirilas – geras vyrukas, niekas jo kvailu nepavadins, atvirkščiai, išmintingas, bet juk apie gyvenimą nė velnio neišmano. Juk jis nė įsivaizduoti neįsivaizduoja, kiek visokių niekšų aplink Zoną sukinėjasi. Šit prašom, kad ir dabar raganų drebutienos kažkam prireikė. Ne, Gutasinas nors ir prasigėręs, nors ir pasimaišęs dėl religijos, bet kartais, pagalvoji pagalvoji ir pasakai: gal iš tikrųjų palikti kas velnio velniui? Neliesk mėšlo...

Tuo metu į Diko vietą atsisėda kažkoks pienburnis su margu šaliku.

– Ponas Šuhartas? – klausia.

– Na? – sakau.

– Mano pavardė Kreonas, – sako. – Aš iš Maltos.

– Na, – sakau, – ir kas gero jūsų Maltoje?

– Pas mus Maltoje neblogai, bet aš ne apie tai norėjau.

Mane pas jus atsiuntė Ernestas.

Taip, manau. Vis dėlto niekšas tas Ernestas. Nė gailėsčio jis neturi, nieko. Šit sėdi berniokas tamsaus gymio, švarutėlis, gražutėlis, dar, ko gero, nė karto nesiskutęs ir mergaitės dar nė karto nebučiavęs, o Ernestui vis tiek, jam tik kuo daugiau žmonių į Zoną nuvaryti, vienas iš trijų su grobiu grįš – jau ir čėža žali...

– Na ir kaip gyvuoja senis Ernestas? – klausiu kiek patylėjęs.

Jis atsisuka į bufetą ir sako:

– Man atrodo, jis neblogai gyvuoja. Aš su juo sutikčiau pasikeisti.

– O aš ne, – sakau. – Išgerti nori?

– Ačiū, aš negeriu.

– Na, užsirūkyk, – sakau.

– Atleiskite, bet aš ir nerūkau.

– Bičiuli, – sakau jam. – Tai kam tau tada pinigai?

Jis paraudo, nustojo šypsotis ir negarsiai taip sako.

– Tikriausiai, – sako, – tai tik mano reikalas, pone Šuhartai, tiesa?

– Kas tiesa, tas tiesa, – sakau aš ir piluosi per keturis pirštus. Galvoje, reikia pasakyti, jau truputį ūžia, o kūnas taip maloniai atsipalaidavęs: visai Zonos nebeliko. – Dabar aš girtas, – sakau. – Linksminuosi, kaip matai. Buvau Zonoje, sugrižau gyvas ir su pinigais. Nedažnai taip būna, kad gyvas, ir jau visai retai, kad su pinigais. Taigi atidėkim rimtą pokalbį...

Staiga jis pašoko, sako „atsiprašau“, ir aš matau, kad sugrižo Dikas. Stovi prie savo kėdės, bet iš jo veido suprantu – kažkas atsitiko.

– Na, – klausiu, – vėl tavo balionai vakuumo nelaiko?

– Taip, – sako jis. – Vėl.

Atsisėda, įsipila sau, man įpila, ir matau, kad reklamacijos čia niekuo dėtos. Į reklamacijas jis, reikia pasakyti, spjau-na – šis dar vis dėlto darbininkas.

– Na, – sako, – išgerkime, Redai. – Ir, nelaukdamas manęs, vienu mauku susiverčia savo porciją ir vėl prisipila. – Tu žinai, – sako jis, – Kirilas Panovas mirė.

Apsvaigęs aš ne iškart supratau. Numirė ten kažkas, tai numirė.

– Ką gi, – sakau, – išgerkime už jo dvasios ramybę...

Jis pažvelgė į mane apvaliomis akimis, ir tik tada pajutau, tarytum viskas man viduje būtų nutrūkę. Atsimenu, atsistojau, įsirėmiau į stalo kraštą ir žiūriu į jį iš viršaus.

– Kirilas?! – o pačiam priešais akis sidabrinis voratinklis, ir vėl girdžiu, kaip jis trūkinėdamas treška. Ir per tą kraupų treškesį Diko balsą girdžiu lyg iš kito kambario:

– Širdis plyšo. Dušinėje jį rado, nuogą. Niekas nieko nesupranta. Apie tave klausinėjo, aš pasakiau, kad tu jautiesi gerai...

– O ko čia nesuprast? – sakau. – Zona...

– Tu sėskis, – sako man Dikas. – Sėskis ir išgerk.

– Zona... – kartoju aš ir negaliu sustoti: – Zona... Zona...

Nieko aplinkui nematau, tik sidabrinį voratinklį. Visas baras susipainiojo sidabriniam voratinklyje, žmonės juda, o voratinklis tylutėliai treška, kai jie jį užkliudo. O vidury maltietis stovi, jo veidas nustebejęs, vaikiškas, nieko nesupranta.

– Mažyli, – sakau aš jam švelniai. – Kiek tau reikia pinigų? Tūkstančio užteks? Še! Imk, imk! – bruku aš jam pinigus ir jau šaukiu: – Eik pas Ernestą ir pasakyk jam, kad jis padugnė, nebijok, pasakyk! Juk jis bails!.. Pasakyk ir tuojau pat eik į stotį, nusipirk bilietą ir tiesiai į savo Malta! Niekur nesustok!..

Neatsimenu, ką aš tada dar šaukiau. Atsimenu, atsidūriau prie bufeto, Ernestas pastatė priešais mane taure gaivinančio gėrimo ir klausia:

– Tu šiandien, atrodo, pinigingas?

– Taip, – sakau. – Pinigingas...

– Gal skolelę gražinsi? Man rytoj mokesčius mokėt.

Ir tada matau – mano kumštyje pluoštas banknotų. Žiūriu į šiuos žalius ir murmu:

– Pamanyk tik, vadinasi, nepaėmė Kreonas Maltietis... Vadinasi, išdidus... Na, visa kita – likimas.

– Kas tau yra? – klausia bičiulis Ernis. – Truputį padauginai?

– Ne, – sakau. – Aš, – sakau, – visai normalus. Nors dabar į dušą.

– Eitum namo, – sako bičiulis Ernis. – Truputį padauginai.

– Kirilas mirė, – sakau aš jam.

– Kuris Kirilas? Plikagalvis, ką?

– Pats tu plikagalvis, – sakau jam. – Tūkstantis tokių kaip tu vieno Kirilo neatstos. Bjaurybe tu, – sakau. – Dvokiantis

vertelga. Mirtimi prekiauji, šunsnuki. Nupirkai mus visus už žalius... Nori, dabar pat visą tavo prekybą ištaškysiu?

Vos tik kaip reikiant užsimojau, staiga mane kažkas čiumpa ir kažkur tempia. O aš jau nieko nebesusivokiu ir suvokti nenoriu. Plyšoju kažką, spardausi, kažką kuliu, paskui atsitokėjau – sėdžiu tualete, visas šlapias, snukis sudaužytas. Žiūriu į save veidrodyje ir neatpažįstu, ir skruostas kažkodėl virpčioja, niekuomet taip anksčiau nebuvo. O salėje triukšmas, kažkas treška, indai dūžta, merginos spiegia, ir girdžiu – Gutalinas klykia kaip baltoji meška kergdamasi:

– Atgailaukite, parazitai! Kur Rudis? Kur Rudį nukišote, velnio išperos?

Ir policijos sirena sustunga. Kai tik ji sustūgo, mano smegenys bemat tarytum krištolinės pasidarė. Viską atsimenu, viską žinau, viską suprantu. Ir širdyje jau daugiau nieko nebeliko – vien ledinis pyktis. „Taip, – manau, – aš dabar tau užtaisyčiau vakarėlį. Aš tau parodysiu, kas yra stalkeris.“ Išsitraukiau iš laikrodžio kišenėlės niežulį, naujitelaitį, nė karto nevartotą, porą kartų spustelėjau tarp pirštų, kad būtų smarkesnis, duris į salę pravėriau ir tyliai įmečiau į spjaudyklę. O pats išvietėje langelį atsidariau – ir į gatvę. Žinoma, labai norėjau pamatyti, kaip bus toliau, bet aš prastai pakeliu tą niežulį, man nuo jo kraujas iš nosies teka.

Perbėgau per kiemą ir girdžiu: pradėjo veikti mano niežulys visu smarkumu. Iš pradžių ėmė staugti ir loti visame kvartale šunys – jie pirmieji niežulį pajunta. Paskui smuklėje kažkas taip subliuvo, kad man net per atstumą ausis užgūlė. Aš puikiai įsivaizdavau, kaip ten žmoneliai ėmė blaškytis – vienus melancholija apėmė, kitus siaubingas siausmas pagavo, o kai kas iš baimės nežino, kur dėtis... Niežulys – baisus daikčiukas. Dabar pas Ernestą negreit pilna smuklė prisirinks. Jis, žinoma, susiprotės, kad tai mano

darbas, bet man tik nusispjauti... Viskas! Nebėra daugiau stalkerio Redo. Užteks man jau šito! Užteks man pačiam į mirtį eiti ir kitus kvailius šito užsiėmimo mokytį. Suklydai tu, Kirilai, bičiuli mielas. Atleisk, bet, vadinasi, ne tavo tiesa, o Gotalino teisybė. Nėra čia ko žmonėms veikti. Nelauk iš Zonos gero.

Perlipau per tvorą ir nusliūkinau tylutėliai namo. Lūpas kramtau, verkti noriu, o negaliu. Priekyje tuščia, nieko nėra. Liūdesys, kasdienybė. Kirilai, drauge mano vieninteli, kaipgi mes taip? Kaip aš dabar be tavęs? Apie perspektyvas man kalbėjai; apie naują pasaulį, apie pasikeitusį pasaulį... O kas dabar? Verks tavęs kažkas tolimojoje Rusijoje, o aš va ir pravirkti negaliu. Ir juk aš dėl visko kaltas, parazitas, ne kas kitas, o aš! Kaip aš, galvijas, drįsau jį į garažą vestis, kai jo akys dar su tamsa nebuvo apsipratusios? Visą gyvenimą kaip vilkas gyvenau, visą gyvenimą tik apie save galvojau... Ir štai vieną dieną sugalvojau padaryti gera, apdovanoti. Kurių velnių aš jam iš viso apie tą tuštinę pasakiau? Ir kai prisiminiau visa tai – sugniaužė man gerklę, nors imk ir stauk vilku. Tikriausiai ir užstaugiau – kažkodėl žmonės manęs lenktis pradėjo, o paskui tarytum palengvėjo: žiūriu – Guta eina.

Eina ji man priešpriešiais, mano gražuolė, mergaitė mano, eina, gražiomis kojelėmis žengia, sijonėlis virš kelių kilsoja, žiopliai iš visų pavarčių į ją spokso, o ji eina kaip per stygą, į nieką nežiūri, ir kažkodėl aš iš karto supratau, kad manęs ieško.

– Sveika, – sakau, – Guta. Kurgi tu, – sakau, – eini?

Ji nužvelgė mane, iškart viską pamatė: ir sudaužytą snukį, ir šlapią striukę, ir subraižytus kumščius, – bet nieko nesakė, tik ištare:

– Sveikas, Redai. O aš kaip tik tavęs ieškau.

– Žinau, – sakau. – Einam pas mane.

Ji tyli, nusisuko ir į šoną žiūri. Ak, kaip jos galvelė gražiai pakreipta, koks kakliukas – kaip jaunos kumelės, išdidžios, bet nuolankios savo šeimnininkui. Paskui ji sako:

– Nežinau, Redai. Galbūt tu daugiau jau nebenorėsi su manimi susitikti.

Man iš karto sugniaužė širdį – kas čia dar? Bet aš ramiai jai taip sakau:

– Kažkodėl aš tavęs, Guta, nesuprantu. Tu man atleisk, aš šiandien truputėlį, turbūt dėl to blogai susigaudau... Kodėl gi nenorėsiu su tavim susitikinėti?

Imu ją už parankės, ir einame mudu neskubėdami prie mano namų, ir visi, kurie ką tik į ją spoksojo, dabar skubiai slepiasi. Aš šitoje gatvėje visą gyvenimą gyvenu. Redą Rudį čia visi puikiausiai pažįsta. O kas nepažįsta, tas greitai pažins, ir tai jaučia.

– Mama liepia daryti abortą, – staiga sako Guta. – O aš nenoriu.

Aš dar paėjėjau keletą žingsnių, kol supratau, o Guta kalba:

– Nenoriu aš jokių abortų, aš noriu tavo vaiko. O tu – kaip patinka. Gali eiti į visas keturias puses, aš tavęs nelaikau.

Klausausi aš jos, kaip ji pamažu ima karščiuotis, pati save audrina, klausausi ir vis labiau atbukęs darausi. Nieko žmoniškai suprasti negaliu. Galvoje kokia kvailystė sukasi: vienu žmogum mažiau – vienu žmogum daugiau.

– Ji man aiškina, – sako Guta, – girdi, vaikas nuo stalkerio, negi tu nori išsigimėlius dauginti? Valkata jis, – sako, – nė šeimos jūs neturėsite, nieko. Šiandien jis laisvas, rytoj kalėjime. Bet man visai vis tiek, aš viskam pasiruošusi. Aš ir viena galiu. Viena pagimdysiu, viena ištersiu, pati viena žmogumi padarysiu. Ir be tavęs išsiversiu. Tiktai tu daugiau prie manęs nesiartink – nė per slenkstį neleisiu...

– Guta, – sakau, – mergaite mano! Betgi palūkėk tu... – o pats negaliu, kažkoks nervinis juokas ima, idiotiškas. –

Kregždute mano, – sakau. – Kodėl gi tu mane varai, iš tikrųjų?

Aš kvatojuosi kaip paskutinis kvailys, o ji sustojo, įsikniaubė man į krūtinę ir bliauna.

– Kaipgi mes dabar, Redai, gyvensime? – sako ji pro ašaras. – Kaipgi mes dabar gyvensime?

2

*Redrikas Šuhartas, 28 metų, vedęs,
be aiškaus užsiėmimo*

Redrikas Šuhartas gulėjo už antkapinio akmens ir prilaidamas šermukšnio šaką žvelgė į kelią. Patrulinio automobilio prožektoriai švysčiojo po kapines, protarpiais tvoksdavo jam į akis, ir tada jis užsimerkdavo ir užgniauždavo kvapą.

Praėjo dvi valandos, o ant kelio viskas buvo kaip anksčiau. Tolygiai dunksėjo stovinčio automobilio variklis, trim prožektoriais vis iš naujo naršydamas ir apleistus kapus, pakrypusius surūdijusius kryžius ir plokštes, netvarkingai sužėlusius šermukšnių krūmus, trimetrinę kairėje pusėje apgriuvusią sieną. Sargybiniai bijojo Zonos. Jie net nelipo iš automobilio. Čia, šalia kapinių, jie net nesiryžo šaudyti. Protarpiais Redriką pasiekdavo negarsūs balsai, o kartkartėmis jis matydavo, kaip iš automobilio išlekia cigaretės nuorūkos švieselė ir rieda plentu, pasišokinėdama ir barstydamą rausvokas žiezirbėles. Buvo gerokai drėgna, neseniai palijo, ir net per neperšlāpamą kombinezoną Redrikas jautė drėgną šaltį.

Jis atsargiai paleido šaką, pasuko galvą ir ėmė klausytis. Kažkur dešinėje, nelabai toli, bet ir nearti, kapinėse buvo dar kažkas. Ten vėl sušlāmėjo lapai ir tarytum pabiro žemės, o paskui, negarsiai dunkstelėjęs, nukrito kažkoks

sunkus ir kietas daiktas. Redrikas atsargiai, neapsisukęs ir prisispaudęs prie šlapios žolės, nušliaužė atbulas. Vėl virš galvos nuslydo prožektoriaus spindulys. Redrikas apmirė, akimis lydėdamas begarsį jo čiuožimą, ir jam pasirodė, kad tarp kryžių ant kapo nejudėdamas sėdi juodai apsirengęs žmogus. Sėdi nesislėpdamas, nugara atsišliejęs į marmurinę obeliską, atgręžęs į Redriko pusę baltą veidą su tamsiomis akiduobėmis. Iš tikrųjų Redrikas nematė ir per sekundės dalį negalėjo įžiūrėti visų šių smulkmenų, bet jis įsivaizdavo, kaip tai turėjo atrodyti. Jis pašliaužė dar kelis žingsnius, apčiuopė užantyje gertuvę, išsitraukė ją ir kiek laiko pagulėjo, glausdamas prie skruosto šiltą metalą. Paskui, nepaleisdamas gertuvės iš rankos, nušliaužė toliau. Jis daugiau nebesiklausė ir nesidairė į šalis.

Tvoroje buvo skylė, ir prie pat skylės ant patiesto švino prisodrinto apsiausto gulėjo Barbridžas. Jis kaip ir pirma gulėjo ant nugaros, abiem rankom plėšdamas megztinio apykaklę, ir tylutėliai skausmingai stenėjo, vis pratrūkdamas vaitoti. Redrikas atsisėdo šalia jo ir atsuko gertuvės dangtelį. Paskui atsargiai pabruko ranką Barbridžui po galva, delnu jausdamas nuo prakaito lipnią, karštą plikę, ir prikišo gertuvės kaklelį seniui prie lūpų. Tamsu, bet blausiuose prožektorių atšvaituose Redrikas matė plačiai atmerktas tarytum stiklines Barbridžo akis, juodai apžėlusius skruostus. Barbridžas godžiai kelis kartus gurkštelėjo, paskui neramiai sujudėjo, ranka čiuopdamas maišelį su grobiu.

– Sugrįžai... – tarė jis. – Geras vaikinasis... Rudi... Nepaliksi senio... nugaišti...

Redrikas, užvertęs galvą, gerokai siurbtelėjo.

– Stovi, rupūžė, – pasakė jis, – kaip priklijuotas.

– Tai... ne šiaip sau... – pritarė Barbridžas. Jis kalbėjo trūkšmingai, iškvpėdamas. – Kažkas įskundė. Laukia.

– Galimas daiktas, – pasakė Redrikas. – Dar duoti gurkšnelį?

– Ne. Kol kas užteks. Tu manęs nepalik. Nepaliksi – nemirsiu. Tada nepasigailėsi. Nepaliksi, Rudi?

Redrikas neatsakė. Jis žvelgė į plento pusę, į melsvus prožektorių atšvaitus. Iš čia irgi buvo matyti marmurinis obeliskas, bet neaišku buvo, sėdi TASAI ten ar dingo.

– Klausyk, Rudi. Aš netuščiau liežuvį laidau. Nepasigailėsi. Žinai, kodėl iki šiol senis Barbridžas gyvas? Žinai? Bobas Gorila pragaišo. Faraonas Bankeris žuvo, kaip nebūta. Koks buvo stalkeris. O žuvo. Seilius taipogi. Normanas Akiniuo-tis. Kalogenas. Pitas Skaudulys. Visi. Vienas aš likau. Kodėl? Žinai?

– Niekšas tu visada buvai, – pasakė Redrikas, neatplėsdamas akių nuo plento. – Maitvanagis.

– Niekšas. Tai tiesa. Be šito negalima. Bet juk ir visi tokie. Faraonas. Seilius. O likau aš vienas. Žinai, kodėl?

– Žinau, – atsakė Redrikas, norėdamas jo atsikratyti.

– Meluoji. Nežinai. Apie Aukso rutulį girdėjai?

– Girdėjau.

– Manai, pasakos?

– Geriau patylėtum, – patarė Redrikas. – Juk jėgos senka.

– Nieko. Tu mane išneši. Mudu abu tiek esame vaikščioję. Nejaugi paliksi? Aš tave va tokį... mažytį atsimenu. Tavo tėvą.

Redrikas tylėjo. Labai norėjo rūkyti, jis išsitraukė cigaretę, ištrupino ant delno tabaką ir ėmė uostyti. Nepadėjo.

– Tu mane privalai ištempti, – prabilo Barbridžas. – Per tave aš įklimpau. Juk tu Maltiečio neėmei.

Maltietis labai baudėsi eiti su jais. Kiaurą vakarą vaišino, siūlė gerą užstatą, prisiekinėjo, kad gaus speckostiumą, ir Barbridžas, sėdintis šalia Maltiečio, atsitvėręs nuo jo sunkiu raukšlėtu delnu, įnirtingai mirksėjo Redrikui: girdi, sutik,

neapsiriksim. Galbūt kaip tik todėl Redrikas tuomet ir pasakė „ne“.

– Per savo gobšumą tu įkliuvai, – šaltai pasakė Redrikas. – Aš čia niekuo dėtas. Geriau patylėk.

Kiek laiko Barbridžas tik stenėjo. Jis vėl užsikišo pirštus už apykaklės ir visai atkragino galvą.

– Tegul visas grobis bus tavo, – išstenėjo jis, – tik nepalik.

Redrikas pažvelgė į laikrodį. Iki aušros liko visai nebedaug, o patrulinis automobilis nė neketino važiuoti. Jo projektoriai tebenaršė po krūmus, o kažkur ten, visai greta automobilio, stovėjo užmaskuotas lendroveris, ir kiekvieną akimirką sargybiniai galėjo jį aptikti.

– Aukso rutulys, – tarė Barbridžas. – Aš jį radau. Paskui jį visi apraizgė melagystėmis. Aš ir pats melavau. Kad, girdi, kiekvieną norą išpildo. Šūdą – kiekvieną! Jeigu kiekvieną, manęs seniai čia nebūtų. Gyvenčiau Europoje. Piniguose maudyčiausi.

Redrikas pažvelgė į jį iš viršaus. Šmėsčiojančiuose melsvuose atšvaituose atloštas Barbridžo veidas atrodė kaip negyvas. Bet stiklinės jo akys buvo iššokusios ir labai įdėmiai stebėjo Redriką.

– Amžiną jaunystę – šūdą aš gavau, – burbleno jis. – Pini-gų – šūdą. O šit sveikatą – taip. Ir vaikai mano geri. Ir gyvas. Tu to nė sapne nematei, kur aš buvau. Ir vis tiek gyvas, – jis apsilaižė lūpas. – Aš jį tik vieno teprašau. Gyventi, girdi, duok. Ir sveikatos. Ir kad vaikai.

– Užsičiaupk tu pagaliau, – neapsikentęs ištare Redrikas. – Ko čia kaip boba? Jei galėsiu, ištempsiu. Man tavo Dinos gaila – juk išeis į gatvę mergelė...

– Dina... – sušvogždė Barbridžas. – Vaikelis mano. Gražuolė. Jie, Rudi, išlepinti. Visuomet turėjo viską, ko tik norėjo. Prapuls. Artūras. Arčis mano. Juk tu, Rudi, jį pažįsti. Kur tu dar tokius matei?

– Sakyta tau: jei galėsiu – ištempsiu.

– Ne, – užsispyręs kartojo Barbridžas. – Tu mane kad ir kas būtų ištempsi. Aukso rutulys. Nori, pasakysiu kur.

– Na pasakyk.

Barbridžas suvaitojo ir pajudėjo.

– Mano kojos... – sustenėjo jis. – Pačiupinėk, kaip jos.

Redrikas ištiesė ranką ir čiupinėdamas perbraukė per jo koją delnu nuo kelio žemyn.

– Kaulai... – švokštė Barbridžas. – Ar kaulų ten yra?

– Yra yra, – sumelavo Redrikas. – Nekrutėk.

Iš tikrųjų užčiuopiama buvo tik kelio girnelė. Žemiau, iki pat pėdos, koja buvo kaip guminė lazda, ją būtų buvę galima sumegzti į mazgą.

– Juk meluoji, – pasakė Barbridžas. – Kodėl meluoji? Argi aš nežinau, niekad nesu matęs?

– Keliai sveiki, – tarė Redrikas.

– Juk meluoji tikriausiai, – pasakė liūdnei Barbridžas. – Na tiek to. Tik tu mane ištempk. Aš tau viską. Aukso rutulį. Žemėlapių nubraižysiu. Visus spąstus nurodysiu. Visą papasakosiu...

Jis kalbėjo ir žadėjo dar kažką, bet Redrikas jo nebegirdėjo. Žiūrėjo į plento pusę. Prožektoriai nebesiblaškę po krūmus, jie sustingo susikryžiaję ties tuo pačiu marmuriniu obelisku, ir ryškiamame melsvame ūke Redrikas aiškiai pamatė susilenkusią juodą figūrą, slenkančią tarp kryžių. Ši figūraėjo lyg būtų akla, tiesiai į prožektorius. Redrikas išvydo, kaip ji atsitrenkė į didžiulį kryžių, atšlijo, vėl atsitrenkė į kryžių ir tik tada ji aplenkė ir patraukė toliau, ištiesusi į priekį ilgus rankas išskėstais pirštais. Paskui ji staiga dingo, tarsi būtų skradžiai žemės prasmegusi, ir po kelių sekundžių vėl pasirodė, labiau į dešinę, toliau žingsniuodama su kažkokių žmonių nebūdingu atkaklumu, tarytum prisuktas mechanizmas.

Staiga prožektoriai užgeso. Sugirgždėjo sankaba, klaikiai sukaukė variklis, pro krūmus sušmėžavo raudonos ir mėlynos signalinės švieselės, ir patrulinis automobilis, šoktelėjęs iš vietos, pasituisiai didindamas greitį nudūmė miesto link ir dingo už sienos. Redrikas mėšlungiškai gurkštelėjo ir atsisegė kombinezono užtrauktuką.

– Ko gero, nuvažiavo... – karštligiškai burbleno Barbridžas. – Rudi, kylam... Kylam kuo greičiau! – jis subruzdo, ėmė grabalioti aplinkui save, pagriebė maišą su grobiu ir bandė atsikelti. – Na judam, ko sėdi!

Redrikas vis žiūrėjo plento pusėn. Dabar ten buvo tamsu, ir nieko negalėjai matyti, bet kažkur ten buvo TASAI – žingsniavo sau lyg prisukama lėlė, klupinėdamas, griūdamas, atsitrenkdamas į kryžius, painiodamasis į krūmus.

– Gerai, – garsiai ištare Redrikas. – Einam.

Jis pakėlė Barbridžą. Senis tarytum žnyplėmis apsikabino jo kaklą kairiąja ranka, ir Redrikas, nebepajėgdamas atsitiesti, keturpėsčias nuvilko jį per skylę tvoroje, rankomis stvarstydamasis šlapios žolės.

– Šliaužk, šliaužk... – švogždė Barbridžas. – Nesijaudink, grobį aš turiu, nepaleisiu... Šliaužk!

Takas buvo pažįstamas, bet šlapia žolė slydo, šermukšnių šakos čaižė veidą, stambus senis buvo neįtikėtinai sunkus, tarytum negyvėlis, be to, dar maišas su grobiu žvangėdamas ir trinksėdamas visą laiką už ko nors kliuvo, ir dar baisu buvo užsirauti ant TO, kuris galbūt vis dar klydinėjo čia tamsoje.

Kai juodu išsigavo ant plento, buvo dar visai tamsu, bet jautėsi, kad netrukus pradės aušti. Miškelyje anapus plento mieguistai ir nedrąsiai sučiulbo paukščiai, o virš juodų namų tolimajame pakraštyje, virš retų geltonų žibintų jau mėjo nakties sutemos, ir padvelkė iš ten vėsus drėgnas vėjelis. Redrikas paguldė Barbridžą šalikelėje, apsižvalgė ir tarytum

didžiulis juodas voras perbėgo skersai kelio. Jis greitai surado lendroverį, numetė nuo gaubšlės ir kėbulo maskuojančias šakas, sėdo prie vairo ir atsargiai, nejudindamas žibintų, išvažiavo ant asfalto. Barbridžas sėdėjo viena ranka laikydamasis už maišo su grobiu, o kita čiupinėdamas kojas.

– Greičiau! – sušvogždė jis. – Greičiau važiuok! Keliai, mano keliai dar sveiki... Kad nors kelius išgelbėjus!

Redrikas pakėlė jį ir, grieždamas dantimis nuo įtamos, įvertė per bortą. Barbridžas plumptelėjo ant galinės sėdynės ir suvaitojo. Maišo jis taip ir nepaleido. Redrikas paėmė nuo žemės ir užmetė ant jo švino prisodrintą apsiaustą. Barbri-džas sugebėjo atsitempti ir apsiaustą.

Redrikas paėmė žibintuvėlį, pavaikštinėjo pirmyn ir atgal palei šalikelę, žiūrėdamas, ar neliko pėdsakų. Apskritai pėdsakų nebuvo likę. Važiuodamas į plentą, lendroveris prispaudė tankią aukštą žolę, bet ši žolė po keleto valandų turėjo atsitiesti. Aplinkui tą vietą, kur stovėjo patrulinis automobilis, mėtėsi daugybė nuorūkų. Redrikas atsiminė, kad seniai nori rūkyti, išsiėmė cigaretę ir užsirūkė, nors visų labiausiai jam norėjosi dabar šokti į automobilį ir dumti, dumti, kuo greičiau dumti iš čia. Bet kol kas važiuoti dar nebuvo galima. Viską reikėjo daryti iš lėto ir apgalvotai.

– Ko gi tu? – proverksmiai prabilo iš automobilio Barbri-džas. – Vandens neužpylei, visi žvejybos įnagai sausi... Ko stovi? Slėpk grobį!

– Užsičiaupk, – atšovė Redrikas. – Netrukdyk, – jis užtraukė dūmo. – Į pietinį pakraštį pasuksime, – pridūrė jis.

– Kaip – į pakraštį? Ką sumanei? Mano kelius, nenaudėli, pražudysi! Kelius!

Redrikas užsitraukė paskutinį kartą ir įkišo nuorūką į degtukų dėžutę.

– Neinkšk, Maitvanagi, – atsakė jis. – Tiesiai per miestą negalima. Trys užkardos, bent vienoje būtinai sulaikys.